

OSEBNO NAPREDOVANJE V VEJI IV OD A DO Ž

Priročnik za pilotne čete

Kazalo

1.	Bi-Pi o osebno napredovanju	3
2.	Metodološki pripomočki	4
3.	Sistem osebnega napredovanja	5
3.1.	Poimenovanje stopenj.....	6
3.2.	Osnovna shema	7
3.3.	Vpeljava sistema ON v četo	8
3.4.	Delitev po stopnjah ob začetnem uvajanju sistema.....	9
3.5.	Funkcije v vodu.....	10
3.6.	Veščine skavtskega znanja	14
3.7.	Interesne veščine.....	25

1. Bi-Pi o osebnem napredovanju

Značke so zasnovane tako, da dečka spodbudijo, da se začne ukvarjati s hobijem in pri tem napreduje. Za zunanjega opazovalca so značke znamenje, da je deček napredoval. Značke ne označujejo, da je deček mojster tiste veščine, v kateri je bil preizkušen. Če bi skavtstvo kadarkoli preoblikovali v uradni sistem resnega poučevanja učinkovitosti, bi izgubili celotno bistvo in vrednost skavtske vzgoje. Poleg tega bi s tem mejili na delo v pristojnosti šole, ne da bi imeli na razpolago izkušene strokovnjake, ki bi to izvajali.

Želimo, da bi VSI naši dečki napredovali zaradi živahnega razvoja, ki bi potekal v njihovi notranjosti, in ne zaradi zadolžitve formalnega pouka, ki poučuje od zunaj.

Sistem značk pri skavtih je koristen tudi za voditelja, saj z njimi lahko spodbuja navdušenje vsakega in kateregakoli dečka za hobije, ki mu pomagajo oblikovati njegov značaj ali razviti njegove spretnosti. Namen značk je, da bi v vsakem dečku vzbudile zanimanje za hobije in ročna dela, izmed katerih mu bo katero nekoč morda priskrbelo službo in mu tako preprečilo, da bi se znašel v brezupnem in nemočnem položaju, ko bo moral vstopiti v svet.

Gre torej za sredstvo, ki je - če se ga uporablja modro in razumno - usmerjeno v to, da daje upanje in ambicijo tudi najbolj neodločenim in sramežljivim dečkom, ki bi sicer hitro zaostali v življenjskem teku in bi bili zato prikrajšani za vsako upanje. Prav zaradi tega nismo določili stopnje sposobnosti, ki naj bi jo dosegli. Naš kriterij za pridobitev značke ni določena stopnja oziroma kakovost znanja ali spretnosti, ampak KOLIČINA TRUDA, KI GA JE DEČEK VLOŽIL, DA BI TO ZNANJE ALI SPRETNOST DOSEGEL. Ta kriterij izenači možnosti najbolj obupanega dečka z njegovim bolj uspešnim bratom.

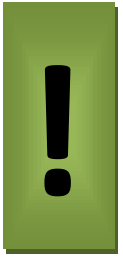
Razumevajoč voditelj, ki se je poglobil v psihologijo svojih dečkov, bo izenačil pogoje, tako da bo počasnejšemu dečku omogočil pravičen začetek ob njegovem intelektualno bolj uspešnem bratu. Na ta način bo sramežljivi deček, v katerem se je zaradi mnogih neuspehov razvil kompleks manjvrednosti, z lahkoto dosegel nekaj prvih zmag, ki ga bodo opogumile, da se bo še bolj potrudil. Če vztraja, naj bo še taka neroda, mu njegov mentor lahko podeli značko, kar dečka ponavadi spodbudi, da vztraja, dokler ne osvoji tudi drugih značk in pridobi sposobnosti običajnega dečka.

Preizkus za pridobitev značke poteka posamezno in ne v obliki tekmovanja. Voditelj in mentor morata zato dobro sodelovati, oceniti vsakega posameznika po njegovih sposobnostih in se odločiti, kdaj biti širokega srca in kdaj biti strožji.

Nekateri voditelji vztrajajo, da morajo biti njihovi skavti vrhunski, da lahko osvojijo značko. V teoriji je to zelo dobro, kajti nekateri dečki bodo na ta način dosegli ogromno znanja. **Vendar naš cilj je, da pri vseh dečkih vzbudimo zanimanje.** Če voditelj za prvo prepreko postavi lahko ograjo, jo bodo skavti samozavestno in navdušeno preskočili; če pa jih postavi pred navpičen, kamnit zid, se bodo prestrašili in ga ne bodo preskočili.

Po drugi strani pa tudi pretiravanja v nasprotno smer ne priporočamo, in sicer, da se značke podeli ob najmanjšem poznavanju snovi. Pri tem morajo mentorji uporabiti svoj čut in ravnati po lastnem preudarku, ne da bi pri tem pozabili na bistvo.

Vedno obstaja nevarnost, da bi 'lov na značke' izpodrinil 'pridobivanje značk'. Naš namen je vzgojiti dečke v nasmejane, razumne, skromne in delavne državljane, ne pa v nadute in nečimrne fantiče. Voditelj mora skrbno nadzorovati lov na značke in ugotoviti, kdo značke le lovi in kdo si zanje navdušeno in resno prizadeva. Zato je uspeh sistema značk v veliki meri odvisen od voditelja in njegovega individualnega pristopa.

2. Metodološki pripomočki

Življenje v vodu

Sistem vodov je bistvena lastnost, ki skavtsko vzgojo razlikuje od vzgoje drugih organizacij. Kjer se sistem vodov pravilno uporablja, je uspeh zagotovljen. Ne more biti drugače! Razdelitev otrok v vode po šest do osem otrok in vzgoja, ki je je vsak vod deležen kot ločena enota pod vodstvom svojega vodnika, sta ključ do dobre čete. Vod je vedno enota skavtstva; naj gre za delo ali igro, za aktivnosti ali služenje.

S tem ko posamezniku naložimo odgovornost, naredimo korak neprecenljive vrednosti za vzgojo njegovega značaja. To dosežemo tudi, ko vodniku predamo odgovornost poveljevanja svojemu vodu. Njegova naloga je, da razume in razvija vrline vsakega dečka v svojem vodu. Na videz zelo težka naloga, vendar v praksi deluje. Posnemanje in tekmovanje med vodi pripelje do oblikovanja duha voda, kar prinaša izjemno zadovoljstvo, saj med dečki neprestano dviguje duha in razvija visoko raven učinkovitosti. Vsak deček v vodu se zaveda, da je odgovoren in da je čast njegove skupine v določeni meri odvisna tudi od njegove sposobnosti za igro skavtstva.

Ni treba izgubljeni besed o tem, da je glavna značilnost čete njena organiziranost po vodih (delo v majhnih skupinah je eden izmed naših elementov skavtske metode). Vsak vod vodi vodnik, preostali člani pa si razdelijo delo po funkcijah in tako po svojih močeh prispevajo v dobro voda.

Skavtsko znanje

Življenje na prostem je resnični cilj skavtstva in ključ do njegovega uspeha. S pretiranim mestnim življenjem tvegamo, da izgubimo naš cilj izpred oči in se vrnemo k starim navadam. Mi nismo klub ali veroučna skupina, mi smo šola gozda. Večkrat moramo iti na prosto, za zdravje telesa ali duše, za skavtovo ali voditeljevo zdravje.

Dečki pri skavtih z radostjo pričakujejo tabor, ki je za voditelja velika priložnost. Tabor ne sme iti mimo, ne da bi vsakega dečka prevzel z življenjem na prostem, okusom divjine, improviziranimi kuhinjskimi pripomočki, igrami v gozdovih ali gmajnah, iskanjem sledi in stez, s pionieristiko, z manjšimi težavami in veselim prepevanjem ob tabornem ognju.

Nagrado za celoletni trud predstavlja poletni tabor. Takrat vodi živijo v svoji popolnosti, izkažejo pridobljene veščine in znanje ter se preizkusijo v življenju na prostem. Vendar namen urjenja v skavtskem znanju ni usposabljanje preživetvenikov na severnem tečaju. Gre za učenje življenja z naravo, krepitev občutka povezanosti z naravo, urjenje značaja, ko se je treba močno potruditi za prižig ognja, učenje timskega dela ko se postavlja visok jambor in konec koncev spoznavanje stvarstva in Boga stvarnika.

Interesne veščine

Namen značk je, da bi v vsakem dečku vzbudile zanimanje za hobije in ročna dela, izmed katerih mu bo katero nekoč morda priskrbelo službo in mu tako preprečilo, da bi se znašel v brezupnem in nemočnem položaju, ko bo moral vstopiti v svet.

Ob vstopu v četo IV vstopajo v obdobje odraščanja, v obdobje iskanja lastnih interesov in sposobnosti. Te krepijo v šoli, v obšolskih dejavnostih, krožkih in prav je, da tudi pri skavtih.

Kaj krepimo s posameznim metodološkim pripomočkom?

FUNKCIJE	SKAVTSKO ZNANJE	INTERESNE VEŠČINE
služenje skupnosti	napredovanje v znanju, ročnih spretnostih, moči ...	iskanje lastnih sposobnosti in interesov
timsko delo	samopodobo in samozavest IV (ko sam prižge ogenj, prespi v naravi)	učenje načrtovanja ciljev in izpolnjevanja le teh
vlogo posameznika in čut za odgovornost	timsko delo vztrajnost, pogum ...	samopodobo in samozavest IV (tudi če v šoli ni odličen, je lahko uspešen na drugih področjih)

Življenje v četi

S tem želimo poudariti, da IV vseskozi osebno napreduje, tudi če si zato ne postavi konkretnih ciljev in preizkušenj. Vsakič, ko neko stvar naredi prvič, ko se udeleži nekega dogodka, ne samo na ravni čete, da obljubo, dobi skavtsko ime, ko nekoga drugega nekaj nauči... stopi stopničko naprej.

3. Sistem osebnega napredovanja

V veji IV želimo vzpostaviti enoten pripomoček za osebno napredovanje na nacionalni ravni, ki:

- bo upošteval:
  - glavne metodološke pripomočke veje IV (pripomočki, ki spodbujajo življenje v vodu, urjenje v skavtskem znanju, razvijanje značaja/sposobnosti/talentov),
  - tradicijo čet,
  - vsa področja razvoja.
- ne bo deloval po principih šolskih sistemov (mora biti prilagojen posamezniku), a bo hkrati dovolj uokvirjen in uporaben.
- bo dovolj in ne preveč zahteven za IV vseh naših čet.
- bo olajšal delo četovodji in bo povezan z osebnim spremljanjem.

Smernice pri ON so, da bo sistem:

- enostaven in dovolj splošen, da bo uporaben za vsako četo,
- puščal svobodo četam,
- krepil lik vodnika,
- osnovan na izkušnjah voditeljev,
- prilagojen vsakemu posamezniku.

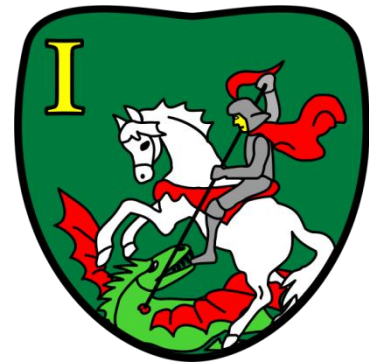
3.1. Poimenovanje stopenj

IV v četi napredujejo v treh stopnjah.

IV raziskovalec	IV poznavalec	IV mojster
1 – 2 LETO V ČETI	2-4 LETO V ČETI	4-5 LETO V ČETI
OSNOVNA ODGOVORNOST SPOZNAVA, PREJEMA ZNANJE	VEČJA ODGOVORNOST IN DOLŽNOSTI, SPECIALIZIRA, POGLABLJA ZNANJA	VODJA, ORGANIZATOR, MENTOR SPECIALIZIRA, POGLABLJA ZNANJA, PREDAJA ZNANJE

IV raziskovalec

Dekle ali fant, ki vstopi v četo se poda v nov, doslej nepoznan svet. Vstopi v skupino, v kateri je najmlajši in se mora naučiti novih pravil. Kmalu postane član voda, v katerem najde prijatelje, s katerimi bo v naslednjih letih delil svoja doživetja. Kljub temu, da je najmlajši, še zdaleč ni nepomemben. V vodu takoj dobi svojo funkcijo, kar pomeni, da prevzame zadolžitve, ki jih ne more opraviti nihče drug. Mnogi člani njegovega voda so starejši in izkušenejši, pa mu vseeno zaupajo, da jih ne bo pustil na cedilu.

Eden, prav tisti najstarejši, še posebej pazi nanj. Pomaga mu opravljati svoje zadolžitve in ga uči tisto, kar mora znati vsak skavt.

Novinec mu je v vedno večjo pomoč. Kmalu točno ve, kako debele kose lesa mora prinesiti iz gozda, da bo vodnik lahko postavil tak ogenj, da bodo vsi ostali vodi nevoščljivi. Spozna tudi, kako mora v rokah držati sekuro, da se z njo ne poškoduje, tudi če se spotakne in pade. Vodnik mu nekoč pove tudi kakšen les je primeren za kline, da bo bivak prenesel nevihto... Pomoč starejšega brata mu pride zelo prav, ko se približuje skavtski izpit in še posebej ko se bliža čas njegove obljube.

Preden obljubi nekaj, kar ga bo vezalo za celo življenje mora, to dodobra spoznati. Natančno ve, kaj pomeni vsak skavtski zakon, saj mu je to povedal vodnik, ki te zakone spoštuje že "celo večnost". Spozna in nauči se tudi obljubo in ko jo med sveto mašo izreče, in se s čisto pravo rutko okoli vratu odpravi novim dogodivščinam na proti.

Ko preteče prvo leto in novinec dodobra razišče skavtski svet (osvoji določen nivo skavtskega znanja, vestno sodeluje v vodu in obljubi izpolnjevanje skavtskih zakonov...), postane pravi IV raziskovalec.

IV poznavalec

IV je v četi preživel vsaj eno leto in je opremljen z osnovnim znanjem, da se poda v vznemirljivi skavtski svet. Natančno ve, kaj pomeni biti skavt, saj se je naučil skavtske zakone in pri svoji časti obljubil, da jih bo spoštoval. Raziskovalec ve, da mora dobro opraviti svoje delo, če želi, da bo vod uspešen in da se mora še veliko naučiti, če želi nekoč preživeti v naravi, postaviti veličasten jambor ali z eno vžigalico prižgati ogenj, ki ga bo grel in varoval celo noč.

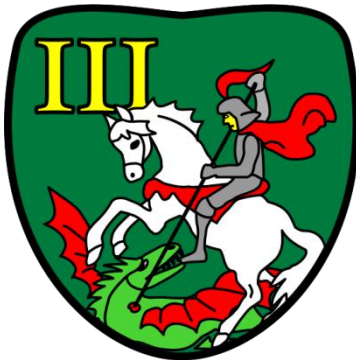
Prejšnje leto je nad IV-jem bdela vodnik, ki ga je naučil ogromno uporabnih stvari. Predstavil mu je skavtski svet, mu pomagal pri učenju in izpolnjevanju zakonov, mu predstavil obljubo, ga uril v veščinah... zdaj pa je tega konec. Raziskovalec zasede odgovornejšo funkcijo v vodu. Vodovo srečanje ne bo v polnosti izpeljano, če bo manjkal. Nič več ni vodnik odgovoren za to, da IV

izboljšuje svoje skavtsko znanje in mora svoje skavtsko znanje tudi praktično dokazati. Prepoznati mora tudi svoje osebne talente in jih nadgraditi.

IV, ki je postal raziskovalec ni več voden v skavtskem svetu, ampak ga sam odkriva. Ko IV vestno opravlja svojo funkcijo, izkaže praktično skavtsko znanje na dveh področjih in usvoji vsaj eno interesno veščino, ter se še na kakšen drug način izkaže, da res pozna skavtsko življenje, postane IV poznavalec.

IV mojster

Po večih letih preživetih v četi je IV zelo dober poznavalec razmer. Točno ve, kaj mora znati vsak skavt, če želi živeti v četi, ve da so za delovanje voda ključni vsi njegovi člani in vse delo lahko opravijo le, če vsak prispeva svoj del. Večino skavtskih veščin obvlada, ostale pa pozna vsaj na osnovnem nivoju. Veliko je postoril tudi pri razvoju svojih talentov, ki niso direktno vezani na skavtstvo.

Vse stvari v četi pozna, a vendar mu manjka ena pomembna značilnost mojstra. Svoje znanje in poznavanje se mora naučiti deliti z drugimi. Odkar je on vstopil v vod, se je ta popolnoma spremenil. Starih mačkov, od katerih se je sam učil, ni več. Vsi so

mmlajši od njega. Eden je celo novinec. Ta, prav tako pa četovodja, računa nanj, da ga bo naučil vsega kar zna.

Novincu mora najti primerno funkcijo v vodu in ga spodbujati, da jo bo dobro opravil. Naučiti ga mora vseh veščin, da bo ob koncu leta lahko opravil skavtski izpit. Verjetno še nikoli ni slišal za Baden Powlla, kaj šele da bi poznal zakone in znal obljubo. Ob vsej tej skrbi za mlajše člane svojega voda, pa nikakor ne sme pozabiti na razvoj svojega znanja. Ni še opravil vseh veščin skavtskega znanja, prav tako še ni razvil vseh svojih talentov, v marsičem se še ni preizkusil, npr. v pripravi vodovega potepa.

Skrbeti za bližnjega in istočasno delati na lastnem napredku, to je v resnici mojstrstvo. Ko se IV dokaže, da je sposoben obojega, postane IV mojster.

3.2. Osnovna shema

	IV RAZISKOVALEC	IV POZNAVALEC	IV MOJSTER
FUNKCIJA V VODU	NALOGE in IZZIVI – čez celo leto Preveri VODNIK Potrdi ČETOVODJA	NALOGE in IZZIVI – čez celo leto Preveri VODNIK Potrdi ČETOVODJA	VODNIK ali PODVODNIK – naloge in izzivi čez celo leto Poseben izziv – POTEPI Preveri in potrdi ČETOVODJA
SKAVTSKO ZNANJE	OPRAVLJEN SKAVTSKI IZPIT	2 VEŠČINI SKAVTSKEGA ZNANJA	2 VEŠČINI SKAVTSKEGA ZNANJA Pripravi dve vodovi temi Mentor novincu
INTERESNE VEŠČINE	NI POGOJ	1 INTERESNA VEŠČINA	1 INTERESNA VEŠČINA (novo področje)
SPECIFIKE ČETE	Primer: Tabor, določena stopnja udeležbe na srečanjih	Primer: Krst, enodnevne veščine preizkušenj (molčečnež...)	Primer: Udeležba na regijskih/državnih srečanjih

Četovodja mora pri vpeljavi sistema upoštevati stanje v četi. Sistem ON v zgornji tabeli je ideal, ki ga četa lahko doseže v treh letih. Po pomembnosti pa si področja sledijo:

1. Funkcije v vodu – delovanje voda
2. Specifike čete
3. Skavtsko znanje
4. Interesne veščine

Primer A: V četi vodi ne funkcionirajo dobro. Četovodja se odloči, da bo v novem letu sistem ON zajemal funkcije v vodu in interesne veščine, imeli bodo skavtski izpit, veččin skavtskega znanja in interesnih veščin pa ne bodo še uvedli, dokler vodi ne bodo delovali dobro.

Primer B: V četi vodi delujejo dobro, veliko se dela na skavtskem znanju. Četovodja bo vpeljal sistem brez interesnih veščin, naslednje leto bo jih bo dodal v program.

Čete se pri programu in časovni razporeditvi dogodkov tekom leta razlikujejo, zato mora četovodja dobro premisliti, kako je sistem najbolje predstaviti četi in ga postopoma vpeljati. Več o vpeljavi v naslednjem poglavju *Vpeljava sistema ON v četo*.

3.3. Vpeljava sistema ON v četo

SPLOŠNA PRIPOROČILA

- Uvajanje sistema začnemo s sestankom za vodnike in jim predstavimo sistem.
- Četi predstavimo sistem ON kot celoto preko neke aktivnosti.
- Vodniki imajo v tem sistemu še posebno vlogo, zato z njimi skozi celo leto preverjamo izvajanje sistema.

PRIMER VPELJAVE SISTEMA (časovnica je odvisna od čete do čete)

DO JESENOVANJA

	Funkcije v vodu	Interesne veščine	Skavtsko znanje
Obvezen program	Razdelitev v vode Razdelitev funkcij v vodu Postavitev materialne podlage za delovanje funkcij (vodova oprema, vodova prva pomoč...)		
Priporočila	Natančna predstavitev posamezne funkcije (po vzoru bum-a veščin) Ceremonija podpisov pogodb za funkcije Pripomoček za vodnika - a4 list s katerega bo vodnik razumel, kakšna je njegova vloga	BUM veščin	

DO ZIMOVANJA

	Funkcije v vodu	Interesne veščine	Skavtsko znanje
Obvezen program	Pričetek vodovih in vodniških srečanj	- BUM veščin - Izbira mentorjev - Določitev ciljev	Vodova srečanja posvetimo skavtskemu znanju
Priporočila	Vodniška srečanja oblikujemo tako, da ima vsaka funkcija določeno vlogo na vodovem srečanju		Izvedemo veščinski vikend za vodnike

DO ZAKLJUČKA LETA

	Funkcije v vodu	Interesne veščine	Skavtsko znanje
Obvezen program	Preizkusimo opravljanje posamezne funkcije (vodnik ali četovodja preveri ali je posamezni IV dosegel cilje) Vodov potep	IV doseže zastavljene cilje Izvedemo preizkus	Na vodovih in četinih srečanjih obdelati vsa področja skavtskega znanja Izvesti preizkus skavtskega znanja
Priporočila	Dobro je že v začetku leta definirati kako bomo preizkusili cilje		

NA TABORU

Izvajamo zadnje izzive, preizkuse, predstavitve dela, vrednotimo delo po vodih.

Izvedemo ceremonijo podelitve našitkov za interesne veščine, za skavtsko znanje in za imenovanje na stopnjo.

3.4. Delitev po stopnjah ob začetnem uvajanju sistema

Namen: Za pilotne čete in vse čete, ki se kasneje pridružijo sistemu.

*Četovodje na podlagi spodnjih opisov pogojev razdelijo IV v stopnje napredovanja. To uporabijo na začetku leta, ko sistem predstavijo četi, predvsem pa v naslednji fazi, ko mora vsak IV vedeti, na kateri stopnji bo delal zadolžitve in izzive za funkcije in kaj mora še doseči, če hoče v višjo stopnjo. Ob tem se četovodja lahko odloči da **a) našitke ob začetku že takoj podeli** (na podlagi dela v prejšnjem skavtskem letu) ali **pab) z našitki počaka na konec leta**.*

POMOČ PRI DELITVI V STOPNJU OB PRVEM UVAJANJUS SISTEMA

1. Stopnja - RAZISKOVALEC

Večinoma so to vsi prizadevni novinci preteklega skavtskega leta. Natančneje:

- vestno opravljanje funkcije v vodu. Če funkcija neizrazita in se ni veliko delalo na funkciji, se povpraša vodnika preteklega leta o mnenju o zavzetosti,
- opravljen skavtski izpit (izpit opravljen v 1., brez težav; če IV slab v osnovah skavtska in je komaj za komaj opravil sk. izpit, je bolje da štarta od začetka),
- kar si je četovodja glede na svoje specifikke zadal.

2. Stopnja - POZNAVALEC

To so IV, ki so v četi vsaj 2 leti, v osnovi pa je mišljeno za IV, ki so v četi 3-5 let.

- vestno opravljanje funkcije v vodu. Če funkcija neizrazita in se ni veliko delalo na funkciji, se povpraša vodnika preteklega leta o mnenju o zavzetosti,
- IV vsako leto brez problema opravi skavtski izpit. Redko katero področje sk. znanja mu je povsem tuje. Predvsem se IV izkazuje s tem, da znanje zna praktično uporabiti samostojno in v skupini.
- kar si je četovodja glede na svoje specifikke zadal.

3. Stopnja - MOJSTER

Tretjo stopnjo so v pilotnih četah dosegli redki. To so lahko le tisti, ki so v preteklem letu opravljali funkcijo vodnika ali podvodnika in niso naredili odhoda iz čete (bivšim članom čete ne dajemo priznanj). Hkrati to pomeni, da IV ne bo mogel več po stopnjah napredovati. Če mu to ne bo vzelo motivacije in je vseeno smiselno IV dati vedeti, da je že MOJSTER, se bo lahko bolj posvečal veščinam sk. znanja in interesnim veščinam, organiziral vodov potep ipd.

Natančneje

- vestno opravljanje funkcije vodnika/podvodnika. Povpraša se četovodja iz lanskega leta, če je bil IV vzoren in je bil zgled mlajšim v vodu. Prav tako je že (če to izvajate po četah) organiziral vodov izhod/potep. Na srečanje voda se je dobro pripravjal.
- IV vsako leto brez problema opravi skavtski izpit. Ima splošno skavtsko znanje veje IV, ki se je v četi delalo v preteklih letih. Predvsem se IV izkazuje s tem, da znanje zna praktično uporabiti samostojno in v skupini ter ga zna predajati naprej,
- kar si je četovodja glede na svoje specifikke zadal.

3.5. Funkcije v vodu

*Da posameznik opravlja funkcijo "na stopnji mojstra" pomeni, da je osvojil našitek poznavalca in sedaj osvaja našitek mojstra.

Vsak član v vodu naj ima svojo funkcijo. Priporočenih funkcij je 7. Če ima četa tradicijo izvajanja katere dodatne funkcije (blagajnik, duhovnež, zabavnež...), lahko ima član voda to funkcijo, če so ostale že zasedene. Priporočamo, da funkciji vodnika in podvodnika opravljajo samo IV na stopnji mojstra.*

Če IV opravlja funkcijo na stopnji raziskovalca*, bo opravljal samo splošne naloge posamezne funkcije. IV na stopnji poznavalca* in mojstra pa opravlja še dodatne naloge. Četa lahko dodatne naloge prilagodi glede na specifične čete (primer: Če četa do sedaj ni imela vodove opreme, je lahko vzpostavitev opreme naloga za gospodarja na stopnji mojstra.* Če pa je sistem vodove opreme že vzpostavljen in je naloga gospodarja samo skrb za njo, je to lahko naloga za stopnjo poznavalca*.) Za opravljanje funkcije na stopnji poznavalca* naj izbere vsaj eno dodatno nalogo, na stopnji mojstra* pa vsaj dve.

Priporočila za večje vode:

V takem primeru lahko:

- a) Uvedemo dodatno funkcijo (blagajnik, duhovnež...) in o tem obvestimo DVIV. Za vsako dodatno funkcijo je potrebno določiti splošne naloge, predloge aktivnosti skozi leto in dodatne naloge za opravljanje funkcije na posamezni stopnji.
- b) Enako funkcijo opravljata dva IV. Dobro je, če v takem primeru funkcijo opravljata IV, ki sta na različnih stopnjah - starejši v funkcijo uvaja mlajšega. Funkcije, ki se ne morejo podvajati so vodnik, podvodnik in zastavonoša.

Priporočila za manjše vode:

V takem primeru najprej določimo funkcije: vodnik, podvodnik in zastavonoša. Ostale funkcije določimo po prioritetah čete (primer: če ima četa vodovo opremo, ne pa vodove prve pomoči, ima funkcija gospodarja prednost pred bolničarjem). Naloge manjkajočih funkcij porazdelimo med obstoječe funkcije (samo splošne naloge).

Navezava na veščine:

Pri funkcijah kuhar, bolničar, gospodar je smiselno povezati opravljanje funkcije z opravljanjem večine skavtskega znanja.

Naloge posameznih funkcij:

VODNIK

Splošne naloge:

- Vodi vsa srečanja voda.
- Redno se udeleži sveta vodnikov, kjer skupaj gradi svet vodnikov in pripravlja program srečanj.
- Organizira delo v vodu. Poskrbi, da vsak opravlja nalogo na svojem nivoju in zna temu primerno razdeliti naloge.
- Skrbi za disciplino voda.
- Organizira vodov potep.
- Redno sodeluje pri vseh skavtskih aktivnostih znotraj stega in se, če je mogoče, udeleži srečanj izven stega.

Predlogi aktivnosti skozi leto:

- Udeleževanje na vodniških srečanjih.
- Skupaj s podvodnikom sodeluje pri pripravi vodovih srečanj.
- Glavni motivator ostalih članov voda.
- Preverja delo ostalih funkcij.
- Mentor novincem za prvi skavtski izpit.

PODVODNIK

Splošne naloge:

- Skupaj z vodnikom sodeluje pri vodenju srečanj in ga po potrebi nadomešča.
- Skrbi za to, da so vsi skavti na vseh skavtskih aktivnostih v urejenih krogih (si zapisuje).
- Mlajše člane, še posebej novince, uvede v skavtsko življenje in jih pouči o skavtskih vrednotah in veščinah.
- Vsaj enkrat na leto skupaj z vodnikom organizira potep voda.
- Odgovoren je za skavtsko katehezo na vodovem srečanju (pripravi sam, organizira člane v vodu...).

Predlogi aktivnosti skozi leto:

- Odgovoren je za prehode v četo in iz čete, zato sodeluje pri organizaciji prehodov.
- Po presoji četovodje je prisoten na vodniških srečanjih.
- S četovodjem skupaj pripravita kateheze za srečanja voda.
- Spodbuja člane svojega voda pri izvajanju veščin, ki so si jih izbrali.
- Mentor novincem za prvi skavtski izpit.

ZASTAVONOŠA

Splošne naloge:

- Pozna vse simbole voda (ime voda, klic, zastavica, grb ali totem...) ter pozna njihov pomen, razlago.
- Na vsa srečanja čete in voda prinese zastavico voda, še posebej pa na vse izhode, taborjenja in skupna srečanja čete ali stega.
- Skrbi, da zastavica ni umazana in da je palica pravilne dolžine.
- Pozna pravilnik o lovu na zastavice.

Dodatne naloge:

- Nauči se izobešanja zastav in na to opozarja.
- Pozna zgodovino nastanka in mere slovenskega državnega grba.

Predlogi aktivnosti skozi leto:

- Svojemu vodu predstavi pravilnik o lovu na zastavice.
- Vod opozarja, kdaj je primerno uporabljati klic voda, in jih seznaniti s simboli voda.
- Prinaša zastavico na vsa srečanja in skrbi za njeno urejenost.

KUHAR

Splošne naloge:

- Zna skuhati in pripraviti osnovne skavtske jedi (po presoji četovodje: zna skuhati večino jedi, ki jih njihova četa pripravlja na taborih).
- Poskrbi, da člani voda na srečanjih voda in potepih niso lačni (sam pripravi in prinese hrano ali delo razdeli med člane voda).
- Na taborih je organizator dela v kuhinji.

Dodatne naloge:

- Skrbi, da je kuhanje čim bolj varčno.
- Skrbi za ločevanje odpadkov.
- Pomaga pri pripravi jedilnika in nabavi hrane za tabore.

Predlogi aktivnosti skozi leto:

- Spozna 3 užjitne rastline in jih uporablja pri pripravi hrane.
- Organizira kulinarično tekmovanje med vodi.
- Izdela knjižico osnovnih skavtskih jedi.

Smiselno navezati na večino ognji in kuhanje ali rastline.

GOSPODAR

Splošne naloge:

- Skupaj z drugimi gospodarji sprotno preverja opremo čete, jo popravlja ter skrbi, da se nadomesti manjkajoča oprema.
- Opozarja, da se po srečanjih pospravi oprema.
- Na začetku leta popiše opremo čete in seznam skozi leto sproti posodablja.
- V primeru poškodb ali izgube opreme opozori na to gospodarja stega, da jo popravi ali nadomesti.
- Skrbi za opremo voda, da je pospravljena in označena.
- Na taboru poskrbi, da je vsa oprema do teme vrnjena v shrambo.

Dodatne naloge:

- Vzpostavi stik z gospodarjem stega in čez leto skupaj skrbita za vzdrževanje opreme.
- Pred taborom naredi popis opreme za tabor.
- Seznanj svojo vod s pravilno uporabo osebne opreme (nož).

Predlogi aktivnosti skozi leto:

- Izdelava knjige gospodarja, v kateri vodi popis opreme, popravila, škodo. Knjigo predstavi ostalim članom voda.
- Nauči se enostavna popravila opreme (zamenjati list od žage, zamenjati ročaj od sekire).

BOLNIČAR

Splošne naloge:

- Pozna osnove prve pomoči, ki jih v praksi lahko uporabi.
- Zna oskrbeti ranjenca in opraviti enostavne preveze.
- Na tabore ima vedno komplet prve pomoči, za katerega primerno skrbi.
- Nauči se, kaj spada v komplet prve pomoči, in ga sproti posodablja.
- Na srečanjih ima vedno pri sebi nekaj osnovnih pripomočkov za prvo pomoč (hanzaplast, trikotna ruta...)

Dodatne naloge:

- Zna izdelati preprosta nosila.
- Izdela komplet prve pomoči za vod in ga posodablja.

Predlogi aktivnosti skozi leto:

- Skupaj z vodnikom organizira vodovo srečanje na temo prve pomoči.
- Na večdnevni aktivnostih oskrbi člane voda pri manjših poškodbah (obliži, klopi, piki), četovodjo le obvesti.

Smiselno navezati na opravljanje večine prve pomoči.

TAJNIK

Splošne naloge:

- Po vsakem srečanju voda napiše poročilo.
- Zapisuje si manjkajoče člane na srečanjih.
- Skavte obvešča o morebitnih spremembah srečanja.
- Redno opominja na pomembne datume za vod.

Dodatne naloge:

- Poskrbi za fotodokumentacijo vodovih srečanj.
- Skrbi za zlato knjigo voda.
- Spodbuja, da vsi člani voda sodelujejo pri ustvarjanju spletne strani.

Predlogi aktivnosti skozi leto:

- Sodeluje pri ustvarjanju spletne strani čete in stega.
- Obveša člane voda o dogodkih v stegu in zunajstegovskih dogodkih (npr. Jakec) in drugih pomembnih datumih.
- Skrbi za beleženje podatkov v Štrk.

3.6. Veščine skavtskega znanja

IZBIRA VEŠČINE SKAVTSKEGA ZNANJA IN IZZIVOV

Za osvajanje stopnje IV Raziskovalec še ni potrebno opravljati nobene skavtske veščine. Za preverjanje osnovnega skavtskega znanja je odgovoren četovodja, znanje se preveri recimo s skavtskim izpitom.

Ko IV osvaja stopnji IV Poznavalec in IV Mojster, mora za vsako stopnjo osvojiti najmanj dve veščini skavtskega znanja. Ko opravi stopnjo mojstra, je tako osvojil vsaj 4 veščine. Seveda pa mu to ne preprečuje, da osvoji že več veščin skavtskega znanja. Težavnost opravljene veščine se ne stopnjuje glede na stopnjo osebnega napredovanja. Zahtevnost si izbere IV sam v okviru izzivov, ki mu jih ponudimo. Ločeno od opravljanja veščine skavtskega znanja mora IV Mojster pripraviti še dve vodovi srečanja na temo veščine, ki jo je že osvojil, ter je mentor novincu za skavtski izpit.

Skavtsko veščino si izbere IV sam; smiselno pa je, da ga četovodja pri tem malo usmerja. Določene funkcije v vodu (bolničar, kuhar, gospodar) je smiselno povezati tudi z opravljanjem skavtske ali interesne veščine, ki zajema to področje.

Ko si IV izbere področje skavtskega znanja, si mora za osvojitve našitka izbrati izmed podanih izzivov. Tudi tukaj naj ga četovodja usmerja in naj bo pozoren na naslednje stvari:

- ali izbrani izzivi pokrivajo vse (čim več) podanih smernic skavtskega znanja na tem področju?
- so izbrani izzivi iz vseh podpodročij, ki jih zajema sklop? (da ni, na primer, na področju Ognji in kuhanje izbral samo izzivov iz kuhanja)
- je IV izbral samo enostavne / hitre izzive, ki mu pravzaprav niso v izziv?

Četovodja lahko tudi doda kakšne izzive, ki niso podani. Prav tako lahko, po lastni presoji (in navadah čete) določi, da so nekateri izzivi obvezni za opravljanje veščine.

IZVAJANJE IN PREVERJANJE

Podani izzivi se razlikujejo med seboj po trajanju izvajanja, zahtevnosti in času, ko jih je najprimerneje oz. najenostavneje izvajati. Zato naj četovodja že od začetka preverja (in spodbuja) IV, da sproti opravljajo tiste izzive, pri katerih je to mogoče.

Za preverjanje opravljenih izzivov je odgovoren četovodja. Ta lahko, na primer, postavi dva datuma (primer: na zimovanju in na taboru), ko lahko IV predstavi svoj napredek in opravljene naloge. S tem bo četovodja poskrbel, da ne bodo vsi IV opravljali vse izzive na poletnem taboru, kar bi oviralo normalen program tabora. Načeloma pa je iniciativa na strani IV: on pove četovodju, kdaj bo izvedel izziv oz. kdaj ga bo predstavil.

IV naj bi večino opravil v enem skavtskem letu, če pa še ni opravil vseh izzivov, jih opravi v novem skavtskem letu v prizadevanju, da čim prej.

VEŠČINE SKAVTSKEGA ZNANJA

<p>Osnove skavtstva</p>	
<p>Cilji osnovnega skavtskega znanja:</p> <ul style="list-style-type: none"> • IV zna na pamet povedati obljubo in skavtske zakone in ve njihov pomen • Molitev IV • Simbolika skavtske in slovenske zastave/grba, pomen znaka ZSKSS • Barva IV • Vod: oblika zastave voda, klic voda, osnovne funkcije v vodu, tradicija voda • Piski in formacije, postavitve in vedenje v kvadratu • Urejenost kroja, skavtska drža • Pesmi: Naj skavtski duh, Skavtska pesem, Slovesno obljubili smo, slovenska himna • Pomen skavtskega pozdrava (ČOP in palec – mezinec) • IV pozna vse veje v stegu – poimenovanja in kratice • Pozna zavetnika svoje veje (godovni datum, osnovna življenjska zgodba sv. Jurija – zakaj ga je Bi-Pi določil za zavetnika skavtov) • Osnovni podatki o Bi-Piju (rojstni dan in letnica – dan spomina, osnovno o družini, njegov poklic, nagrade, ki jih je dosegel, poimenovanje Impessa, bitka pri Mafekingu, njegova žena) • Začetki skavtstva (knjiga Skavtstvo za fante, prvi tabor – datum in kraj, približen potek tabora) • Začetki skavtstva v Sloveniji pred vojno in začetek našega združenja (Peter Lovšin in letnica ustanovitve Združenja), osnovna povezava in primerjava s taborniki • Ime in priimek trenutnega načelnika in načelnice 	
<p>Izzivi za pridobitev našitka:</p> <ul style="list-style-type: none"> • IV pripravi del programa za Dan spomina (v povezavi z Bi-Pijem, skavtskim gibanjem...) • IV pripravi del programa na Jurjevanju (v povezavi s sv. Jurijem, viteštvom...) • IV prebere Skavtstvo za fante in delček iz knjige pripravi za vodovo srečanje (predstavi kakšno zanimivost, pripravi igro/izziv). Mogoče lahko v šoli predstavi knjigo tudi v okviru bralne značke. • prebere kakšno drugo Bi-Pijevo knjigo (Zgodba njegovega življenja?, Bi-Pijeve igre) in pripravi nekaj iz knjige za del programa vodovega srečanja • pripravi izbor in vodenje petja skavtskih pesmi na zabavnem večeru (zimovanje/tabor) • prebere novo številko Skavtiča in eno idejo iz skavtpraktika pripravi za vodovo srečanje • napiše predstavitev čete za stegovosko stran • organizira in vodi pošiljanje prazničnih voščilnic sosednjim stegom/četam/vodom • prišije si vse “obvezne našitke” (steg, WAGGGS...) in prestavi vodu pravila nošenja kroja 	
<p>Dodatna literatura: Robert Baden Powell - Skavtstvo za fante E. E. Raynolds - Bi-Pi - zgodba njegovega življenja</p>	

<p>Pioneristika</p>	
<p>Cilji osnovnega skavtskega znanja:</p> <p>Orodje in uporaba orodja:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Pred uporabo preveri primernost orodja (npr. sekira, kramp, lopata, macola) – nabrušenost, nasajenost; po uporabi ha shrani in za sabo pusti urejeno delavno območje • Varno in pravilno uporabi sekiro in žago ter ju pravilno prenaša • Pozna nevarnost snete sekire in seka v varnem območju • Zna žagati v paru • Zna našpičiti kol • Ima nož vedno pri sebi, varno shranjenega v etuiju • Si zna narediti lesen klin; z nožem zna odrezati debelejšo palico, pravilno rezati, zarezovati utore, lupiti lubje • Si zna kupiti dober in primeren nož <p>Vrvi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Delitev vrvi na naravne in umetne, umetne na statične in dinamične • Zna izbrati primerno vrv glede na lastnosti • Skrb za vrvi: zlaganje, spajanje koncev vrvi <p>Vozli:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Osmica • Ambulantni vozle • Tovorni vozle • Začetni vozle • Skrajševalni vozle • Ribiški vozle – spajanje dveh enakih vrvi • Tkalski vozle – spajanje dveh različno debelih vrvi • Napenjalni • Kavbojski in prusikov vozle; prusikarjenje • Mrtvi vozle – fiksna zanka • Izdelava vrvne lestve (vozle zadrga) • Alpski metulj <p>Vezave in zgradbarstvo:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Križna, diagonalna vezava, vzporedna (vezava za spojitev dveh koncev), trinožna (večnožna) vezava • Izdelava trinožnika ali večnožnika • IV pozna sistem vezav in jih zna pravilno uporabiti pri vezanju zgradb • Postavljanje kuhinje • Utori • Povezovanje konstrukcije v višino • Ve, kaj je sušica 	
<p>Izzivi za pridobitev našitka:</p> <p>Orodje in uporaba orodja:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Za vod izdelava leseno kladivo, ki je namenjeno za zabijanje klinov. • Se nauči in, v kolikor je potrebno, na novo nasadi sekiro ter zamenja list za žago. • Nauči se nabrusiti svoj nož. 	

<p>Vozli, vezave, vrvi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Načrtuje, naredi model ter vodi izdelavo mosta. • Načrtuje, naredi model ter vodi izdelavo vhodne stavbe. • Načrtuje, naredi model ter izdelava samostoječo taborno zgradbo (brez vkopavanja v zemljo). • Na dogodku čete izdelava gugalnico. • Izbere primerno vrv ter čez reko potok napne opičji most. • Izdelava napravo za pletenje vrvi ter splete vsaj 6 mentrov dolgo vrv. • Izdelava vaj 2 m dolgo enojno vrv iz koprivinih vlaknih. • Razišče in preizkusi različne načine sidranja tabornih zgradb ter naredi plakat katerega predstavi na dogodku čete. • Nauči se vaj 15 vozlov in naredi maketo za vse te vozle z opisi uporabe ter prednostmi in slabostmi. 	
<p><i>Dodatna literatura:</i> Robert Baden Powell - Skavtstvo za fante E. E. Reynolds - Bi-Pi - zgodba njegovega življenja Peter Brooks - Back to basics</p>	

<h2>Ognji in kuhanje</h2>	
<p>Cilji osnovnega skavtskega znanja:</p> <p>Ognji:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Varnost pri netenju ognja – izbira mesta za ognjišče, priprava ognjišča, pospravljanje po kurjenju • Dračje; različne debeline lesa • Sprotno sestavljanje ognja • Požarna ogroženost (sprotno spremljanje razmer), varno gašenje ognja • Različna netiva • IV postavi taborni ogenj, pozna nekaj oblik tabornih ognjev • Vžigalice v vsakem vremenu • Kresilo v lepem vremenu <p>Kuhanje:</p> <ul style="list-style-type: none"> • IV zna pripraviti nekaj enostavnih jedi na odprtem ognju; zaveda se pomena prihranka časa in energije zaradi uporabe pokrovke, zaščite ognja pred vetrom • Pozna pravilo, da se kuha na ognju, peče na žerjavici (Glede na vrsto kuhe/peke zna izbrati pravi les) • Zna narediti maso za skavtski kruh • Zna pripraviti žerjavico in speči krompri • Zna postaviti tri/štirinožnik in narediti leseno kljuko za kotelj • Zna primerno poskrbeti za kurišče, kjer pripravlja hrano (lokacija, zaščita) 	
<p>Izzivi za pridobitev našitka:</p> <p>Ognji:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Na dogodku čete postavi slovesen taborni ogenj ter ga prižge z eno vžigalico • Čez leto nabere vsaj 6 vrste netiva ter na srečanju čete pripravi kratko predstavitev netiv z demonstracijo. • Novinca nauči netenje ognja s sprotim postavljanjem. • Za častni svet čete ali kateri drugi dogodek čete pripravi bakle samo iz naravnih materialov, ki gorijo vsaj 15 minut. • Na vodovem srečanju ali večdnevem dogodku člani voda nauči izbrati primeren prostor ter postaviti varno ognjišče. <p>Kuhanje:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Razišče in praktično preizkusi in predstavi vsaj 3 različne načine za pritrnitev kotla - skuha čaj za vso četo. • Na dogodku čete pripravi twist (za vso četo). • speče meso na žerjavici na način žara s svežimi palčkami • speče ribo (npr. postrv) na žerjavici <p>Celotno področje:</p> <ul style="list-style-type: none"> • S pomočjo švedske bakle skuha obrok za vod (testenine, trganci,...). 	
<p>Dodatna literatura:</p> <p>Ray Mears - Outdoor Survival Handbook: A Guide To The Resources And Materials Available In The Wild And How To Use Them For Food, Shelter, Warmth And Navigation ISBN-10: 0091878861</p> <p>Bear Grylls - Living Wild: The Ultimate Guide to Scouting and Fieldcraft ISBN-10: 190502665X</p>	

Bivakiranje	
<p>Cilji osnovnega skavtskega znanja:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Pozna šotorsko krilo in ponjavo ter ju razlikuje • Dobro napne bivak/šotor; zna narediti leseni klin, zna uporabiti napenjalni vozec • Izbere primeren prostor za postavitev bivaka • Zna pospraviti/postaviti šotor tudi v primeru slabega vremena (podiranje strehe na koncu) • Zna postaviti dvokapni bivak iz 3 šotorskih kril ali iz ponjave • Pozna vrvni ali palični način vezenja šotorski kril 	
<p>Izzivi za pridobitev našitka:</p> <ul style="list-style-type: none"> • vodi prikaz podiranja Jamboree šotora v slabem vremenu • čim hitreje s 4 pomočniki postavi Jamboree • pozna ceno modelov Jamboree in Brownsee ter samostojno najde popravilca šotorov in se pozanima o ceni popravil • fotografira 3 (?) primerne in 3 (?) neprimerne prostore za bivakiranje. Poleg fotografij primernih prostorov zapiše, kakšne so prednosti tistega prostora, poleg neprimernih prostorov pa, zakaj so neprimerni. • izdelava bivak iz naravnih materialov (?) • v dvokapnem bivaku iz šotork ali plahte, ki ga je sam postavil, prespi vsaj 2 noči (lahko na taboru) • preuči in pred postavljanjem šotora svojemu vodju demonstrira pravilno napenjanje šotora • po taboru in večdnevem dogodku temeljito pregleda šotor ter opiše vso škodo na šotoru 	
<p>Dodatna literatura: Peter Brooks - Back to basics Joe O'Leary - The wilderness survival guide John Wiseman - SAS survival handbook</p>	

<h2>Stezosledstvo in živali</h2>	
<p>Cilji osnovnega skavtskega znanja:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Pozna nekaj avtohtonih (domorodnih) živali na slovenskem območju (srna, lisica, volk, medved, zajec, jazbec...) • Pozna stopinje, ki jih najde v gozdovih blizu doma: sledi živali in sledi človeške civilizacije (tek/hoja človeka, smer vožnje avtomobila, število oseb) • Pozna navade živali in njihovo prehranjevanje • V gozdu opazi stečine, brloge in ostale jasne znake prisotnosti živali v vseh letnih časih • Pozna življenjske prostore živali (rob jase, globoko v gozdu, v vodi, ob vodi, v visokogorju) 	
<p>Izzivi za pridobitev našitka:</p> <ul style="list-style-type: none"> • čez leto naredi vsaj 5 odlitkov sledi različnih živali • na srečanju čete demonstrira, kako iz odtisa razberemo, ali je človek hodil ali tekel • zimsko opazovanje ptic - naredi 5 fotografij ptic in opiše nekaj osnovnih značilnosti (velikost, prehrana, zadrževanje,...) • nočno opazovanje živali - izbere si eno divjo žival, ki bi jo rad opazoval ponoči • osebne mere (korak pri hoji, teku, dolžina roke...) • spreminjanje stopinje v enem tednu v blatu ali snegu - stopinjo vsak dan fotografira • fotolov na 3 divje živali • v lokalnem gozdu fotografira različne sledi za izbrano žival (iztrebki, stopinje, dlaka/perje...) • obisk lovske družine • sledi živali pozimi ali po dežju (vsaj 1 km?) • s pomočjo sledi opiše gibanje ljudi in oceni velikost skupine 	
<p>Dodatna literatura: Neil Willson - The sas tracking & navigation handbook</p>	

<p>Prva pomoč</p>	
<p>Cilji osnovnega skavtskega znanja:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Prenos ponesrečenega – Rautikov prijem, »stolček«, improvizirana nosila iz šotorke in palic • Telefonska številka 112 • Prepoznavanje stanja zavesti (zavest – nezavest) • Prepoznavanje stanja poškodovanega (šok, poškodba) • Nezavestni – pravilno preverjanje dihanja, položaj za nezavestnega • Šok in položaj za šok (preverjanje znakov šoka – močna bledica, izgubljanje zavesti, huda krvavitev...) • Položaj telesa pri poškodbah prsnega koša, trebuha • Uporaba trikotne rute – imobilizacija poškodovane roke (ruta pestovalka), noge (noga ob nogo) • Vloga hlajenja poškodovanega dela ob poškodbah in opeklinah • Oskrba manjših krvavitev (spiranje in obliži), preprečitev zastrupitve rane • Hude krvavitve: digitalni pritisk na žilo – pozna mesta pritiska na telo za zaustavitev krvavitve, kompresijska obveza (gaza, povoj, pritisk na mesto krvavitve) • IV pravilno ukrepa v primeru podhladitve telesa, omrzlin udov • Zaščita pred klopi, soncem, dehidracijo; zavedanje posledic • Bolezni in poškodbe na taboru in skavtskih aktivnostih – pravilno ukrepanje in preprečevanje: podhladitev, omrzline, opekline, sončarica, zaprtje/driska, zastrupitev s hrano, dehidracija, žulji, klopi in piki žuželk – alergije, poškodbe glave, zvini 	
<p>Izzivi za pridobitev našitka:</p> <ul style="list-style-type: none"> • udeleži se tečaja ali delavnice oživljanja • iz časopisne kronike najde 5 različnih primerov nezgod: opiše možne posledice in natančen postopek prve pomoči • na večji plakat naredi obris človeškega telesa in nariše položaj srca in pomembnih arterij - označi mesta digitalnega pritiska na žilo • prvi dan tabora/večdnevnega dogodka na prostem predstavi vodu/četi bolezni: sončarica, klopni meningitis, dehidracija - kaj se pojavi, kako prepoznamo, kako se zavarujemo, kako pravilno ravnamo pri PP • na srečanju, kjer bo prisotno kurjenje ognja predstavi nevarnost opeklin in pravilno ravnanje: posebej oparina in posebej ožganina ter pravilno ukrepanje (demonstrira oba primera, žrtvujejo eno majico za bolj realen prikaz) • razišče komplet PP ki jo ima vod in komplet v avtomobilu. ZA vsak kos opiše 5 primerov, kje ga uporabimo. Komplet po potrebi dopolni. • obišče reševalno vozilo in se pozanima o opremi in uporabi ter delu reševalcev 	
<p>Dodatna literatura:</p>	

Rastline	
<p>Cilji osnovnega skavtskega znanja:</p> <p>Zelišča:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Pozna glavne strupene rastline: zlatica, šmarnica, volčja jagoda, podlesek • Pozna vsaj 5 užitnih divjih rastlin in njihovo uporabo • Pozna vsaj eno divjo rastlino, ki jo lahko uporabimo kot začimbo ali dodatek (rman, materina dušica, kopriva) • Zna skuhati čaj iz divjih rastlin v vseh letnih časih (vsaj 2 rastlini) • Zna narediti zeliščni namaz s skuto in kislo smetano (rman, materina dušica, kislica, čemaž, meta, vršički iglavcev) • Zna narediti spomladansko solato z vsaj 3 spomladanskimi divjimi rastlinami (regrat, lipovi in bukovi listi, trobentica, marjetica, črna in bela detelja, pokalica, smrdljivec...) <p>Dendrologija:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Loči iglavce od listavcev • Pozna lesko, brezo, bukev, hrast, javor, gaber, lipo, vrbo, smreko, bor • Ve, katere drevesne vrste lahko uporabljamo v skavtske namene • Pozna razlike med smreko in jelko 	
<p>Izzivi za pridobitev našitka:</p> <ul style="list-style-type: none"> • izdelava herbarij zeliščnih in lesnih vrst, ki so zanimive za skavte (doda tudi uporabo rastline) • na taboru/izhodu pripravi zeliščni namaz • naredi solato z vsaj 3 divjimi rastlinami • skozi leto nabira zelišča, primerna za čaj, jih posuši in jih uporabljamo za čaj na taboru • izdelava sirup iz smrekovih vršičkov • pripravi bezgov sirup • poišče kranjsko lilijo in jo fotografira • četi predstavi drevesa, ki rastejo v domačem kraju - predstavi, kako jih lahko prepoznamo • na vrtu ali v lončku vzgoji vsaj 3 zelišča • za vod ali četo pripravi kratko gozdno učno pot • izdelava celoletni koledar, kjer po mesecih označi, kdaj lahko nabiramo katero izmed užitnih rastlin 	
<p>Dodatna literatura:</p>	

<h2>Orientacija in odprava</h2>	
<p>Cilji osnovnega skavtskega znanja:</p> <p>Orientacija:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Strani neba • Karta - kaj pomenijo glavni simboli na karti (glavna in stranska cesta, voda, daljnovod) • Uporaba kompasa za določitev smeri neba • Potna znamenja • Azimut, kontra-azimut in hoja po azimutu, določitev stojišča • Orientiranje karte • Orientacija brez kompasa (ura, senca, položaj sonca...) • Osnove nočne orientacije (določitev severnice) • Ocenjevanje razdalje, osebne mere za določitev prehojene razdalje • Merilo karte (številčno merilo, grafično merilo) • Ocenjevanje višine • Vpliv kovinskih predmetov na magnetno iglo • Osnove vrisovanja <p>Odprava:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ima osnovno skavtsko opremo (spalka, armafleks, nož, menažka, čutara, palerina...) • Si sam spakira nahrbtnik tako, da dež ne zmoči oblek; teža je pravilno razporejena – pakiranje na potep in tabor • Zna pravilno oprtati nahrbtnik – nastavitev glede na velikost • Pozna prednosti večslojnega (čebulnega) oblačenja in funkcije plasti oblačil • Se zna obleči primerno vremenskim razmeram • Zna izbrati primerno obutev glede na turo 	
<p>Izzivi za pridobitev našitka:</p> <ul style="list-style-type: none"> • na dogodku čete nariše kroki terena • na dogodku čete nariše skico terena • načrtuje in izvede vodov izhod v naravo • na dogodku čete pripravi delavnico pakiranja nahrbtnika • na dogodku čete predstavi večslojni sistem oblačenja • spozna svoje osebne mere ter s pomočjo dolžine koraka izmeri polt na potepu ter to pot primerja z dolžino poti, ki jo razbere iz zemljevida • s pomočjo šivanke in magneta izdelava kompas • v svojem kraju oceni višino vsaj 5-ih zgradb ter dveh dreves. • pripravi plakat za skavtsko sobo z osnovnimi informacijami o pripravi na turo <p>* Kroki je natančna risba ali skica nekega terena s točno orientiranostjo objektov. Kroki prikazuje stanje na terenu v času risanja in zato zajema tudi objekte, ki so na terenu le začasno (npr. avtomobile). Za izdelavo krokija mora biti premer zemljišča, ki ga rišemo od 20 do 200 m. Tudi merilo krokija je določeno in obsega merila od 1:100 do 1:1000. Pri risanju krokija se uporablja enostavne topografske pripomočke, kot so: kompas, kotomer, ravnila in trikotnike ter metrskitrak za odmerjanje razdalj.</p> <p>* Skica terena je enostavna in pregledna risba določenega dela zemljišča, risana s prosto roko, v približnem merilu.</p>	
<p>Dodatna literatura:</p>	

3.7. Interesne veščine

NAMEN INTERESNIH VEŠČIN

Interesne veščine so tisti del osebnega napredovanja, kjer pridejo do izraza pobudništvo in osebni interesi, talenti. IV si sam izbere področje, ki ga zanima in bi rad v njem napredoval in zastavi cilje. S tem se uči načrtnega dela, izvajanja zastavljenih ciljev, usvoji novo znanje, ki mu bo lahko prišlo prav pri njegovem nadaljnjem življenju, v prostem času ali pri skavtih... Izmed vseh segmentov osebnega napredovanja so interesne veščine najbolj prepuščene posamezniku - njegovim željam in sposobnostim.

KAJ OSTAJA IZ OBSTOJEČEGA SISTEMA INTERESNIH VEŠČIN

Sam koncept izvajanja interesnih veščin se ne razlikuje od predhodnjega. Torej še vedno velja sistem po Priročniku za veščine v veji IV - **bum veščin, izbira mentorja, določitev ciljev, izvajanje vsaj 3 mesece, 3xP** (preizkus, podelitev, praznovanje).

IV ima mentorja, ki ni nujno četovodja.

NOVOSTI V SISTEMU INTERESNIH VEŠČIN

Iz interesnih veščin so izvzete veščine skavtskega znanja. Za te veščine smo pripravili nabor izzivov, sam sistem usvajanja znanja poteka drugače (ne potrebuje mentorja), za skavtske veščine imamo posebne našitke.

Iz interesnih veščin so izvzete enodnevne veščine (molčečnež, lakotnik, požrtvovalnež...). Te namreč ne sodijo v nobeno izmed novih področij, poleg tega je njihov namen čisto drugačen - nek osebni preizkus zmogljivosti, ni mentorja, veščina traja le 1 dan. Na podlagi tradicije čet, lahko voditelji še vedno spodbujajo izvajanje kakšne izmed teh veščin in te pogoje upoštevajo pri specifikah čete. Za te veščine uradnega našitka ne bo.

Interesne veščine smo razdelili v 5 področij.

1. ŠPORTNE VEŠČINE
2. VEŠČINE POVEZANE Z LJUDMI (dobrodelnost, sporazumevanje, delo z ljudmi...)
3. KULTURA in UMETNOST
4. ROČNE SPRETNOSTI
5. NARAVOSLOVJE IN TEHNIKA

Člani tropa smo se preizkusili in postavili vse do sedaj znane veščine v ta področja. S tem zagotavljamo, da se pri nobeni izmed veščin ne more zgoditi, da je ne bi bilo možno postaviti v eno izmed področij.

Vendar pa ne bomo pripravili seznama veščin, ki spadajo pod določeno področje, saj je marsikdaj samo področje odvisno od izbranih ciljev. Npr. **planinec** lahko spada pod športno veščino, če bo glavni cilj IV-jevca pridobivanje kondicije, zdrav način življenja, če pa se bo odpravil v planine z namenom raziskovanja terena, pokrajine, rastlinstva, varovanja narave... pa veščina spada pod naravoslovje. Podobno tudi veščina **fotograf** lahko spada pod umetnost, če bo IV recimo na koncu pripravil razstavo slik, če bo njegova naloga fotografiranje in urejanje spletne strani stega, bo spadala pod veščine, povezane z ljudmi, če pa bo predvsem spoznaval fizikalne lastnosti nastanka slike, zgradbe fotoaparata/očesa, spada veščina pod naravoslovje in tehniko.

Našitkov, kot obstajajo sedaj, ne bomo več uporabljali, ampak bomo pripravili le našitek za posamezno področje.

Ideja je, da bi se našitki dopolnjevali in se na koncu sestavili v celoto (če bi nekdo opravil večino iz vsakega področja).

UMEŠČENOST SISTEMA INTERESNIH VEŠČIN V OSEBNO NAPREDOVANJE

Pogoji interesnih veščin za napredovanje v višjo stopnjo

1. stopnja - raziskovalec: interesna veščina NI POGOJ
2. stopnja - poznavalec: usvojena vsaj 1. interesna veščina
3. stopnja - mojster: usvojena vsaj 1. interesna veščina iz drugega področja, kot prva

S tem sistemom želimo spodbuditi IV, da napredujejo na različnih področjih osebnega razvoja in ne, da napreduje v zgolj enem področju do nivoja specialnosti. Zato smo ukinili do sedaj 5. stopenj posamezne veščine, ampak obstaja večina samo ene stopnje.